

Номінація МИНУВЩИНА

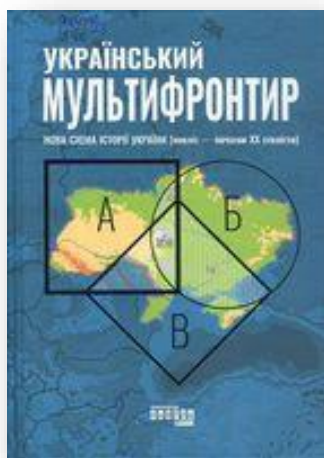
Підномінація «Популярні видання/історична публіцистика»

Зінченко, О. Як українці зруйнували імперію зла / Олександр Зінченко. – Харків : Vivat, 2024. – 560 с. – (Історія та політика).

Наприкінці липня 1991 року в доповідній КГБ Голові Верховної Ради УРСР Леонідові Кравчуку повідомляли про сценарій можливого розпаду СРСР, який спрогнозували в США. Голова КГБ СРСР Володимир Крючков стверджував, що ще кількома роками раніше комуністичні спецслужби відчували наближення колапсу. Що відбувалося за лаштунками Серпневого путчу, який зробив розпад СРСР швидким і незворотним? Як сталося, що із чотирьох сценаріїв розвитку подій, описаних у прогнозі ЦРУ, українці обрали найрадикальніший – «Розпад»? У цій книжці автор поденно відтворює події 1991 року. Наводить ще донедавна секретні архівні документи ЦРУ і КГБ. Уперше зіставляє спогади учасників і свідків здобуття Україною незалежності: політиків, істориків, письменників. І відповідає на запитання, хто насправді зруйнував імперію зла.

Український Мультифронтір. Нова схема історії України (неоліт – початок ХХ століття) / упоряд. Сергій Громенко. – Харків : Фабула, 2024. – 480 с.

Здається самоочевидним, що розташування України на перехресті Заходу, Півдня і Сходу (комплексів культур, релігій, соціально-економічних моделей і політичних режимів) впливає на її минуле, сьогодення і майбутнє. Однак лише на початку ХХ століття українські вчені почали всерйоз цікавитися цим феноменом і, на жаль, до початку ХХІ століття так і не вивчили його ґрунтовно. Натомість саме дослідження Мультифронтиру – «перехрестя погранич» – не лише дозволить глибше зрозуміти українське минуле, але й допоможе краще впоратися із проблемами сьогодення – зокрема, подолати постколоніальні комплекси народу-жертви, бездержавного або навіть антидержавного народу тощо. З іншого боку, завдяки концепції Мультифронтиру стають зрозумілішими легендарна українська волелюбність та інклюзивність нашої культури.

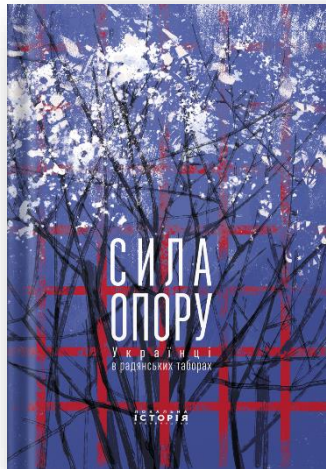
Підномінація «Дослідження / документи»

Кульчицький, С. В. Новітня історія України (1953–2023) / С. В. Кульчицький. – Київ : Арій, 2024. – 576 с. – (Таємниці історії)

У пропонованому виданні викладено події новітньої української історії впродовж останніх семи десятиліть. Зокрема обґрунтовано провідну роль України в розпаді Радянського Союзу, визначено закономірності перетворення колишньої радянської республіки в олігархічну державу, залежну в усьому від Росії, у якій ленінсько-сталінська система влади і власності неухильно перетворювалася на новий різновид тоталітаризму – рашизм. Проаналізовано складний процес трансформації олігархічної України на демократичну державу. Як свідчать події в незалежній Україні, ця трансформація ґрунтувалася на багатовікових історичних традиціях українського народу, але істотно підсилювалася спочатку прихованим, а потім відкритим, зокрема і воєнним, протистоянням із путінською Росією.

Підномінація «Біографія, мемуари»

Сила опору. Українці в радянських таборах / упоряд. Віталій Ляска, Юрій Пуківський. – Київ : Локальна історія, 2024. – 448 с.

У книжці вміщено 25 біографічних портретів українців, які відбували багаторічні терміни ув'язнення у радянських виправно-трудовах таборах та тюрмах і яким вдалося вижити. Це не лише драматичні особисті історії страждань жертв комуністичного режиму, а й приклади незламності та гідності, збереження людяності в умовах абсолютного зла. Герої цієї книжки дуже різні – від бандерівців, ув'язнених у 1940-х роках, до дисидентів, останні з яких вийшли на волю 1991 року перед відновленням Незалежності України. Їхні долі об'єднані боротьбою проти одвічного ворога – московської «імперії зла» – і заради однієї мети: бути вільними громадянами Української держави.